

O tym, że skoki narciarskie są niezwykle popularnym sportem w Polsce, nikogo chyba przekonywać nie trzeba. Mimo tego, fenomen zróżnicowanej grupy jego kibiców nie stał się istotnym przedmiotem zainteresowania socjologów. Był to jeden z powodów, które zmotywowały mnie do podjęcia tematyki skoków w moim licencjacie. Druga motywacja była zupełnie prywatna, chodzi mianowicie o moją ogromną i wciąż rosnącą z czasem miłość do tego sportu.

Moja praca licencjacka pt. *Kult skoków narciarskich – analiza socjologiczna* składa się z dwóch głównych części: wprowadzenia autorskiej typologii kibiców skoków narciarskich oraz przedstawienia ich jako wyznawców kultu, którego poszczególne elementy porównać można do religii starożytnych Greków. Moim zdaniem, typologie opisujące kibiców innych dyscyplin sportowych nie mają zastosowania w opisie fanów skoków, przede wszystkim ze względu na kilka cech charakterystycznych, które wyróżniają ten sport spośród wielu innych. Są to m. in. forma zarazem indywidualna jak i drużynowa, brak znaczącej rywalizacji na poziomie klubowym, stricte narodowy charakter reprezentacji czy dynamizm przemian zachodzących w jego łonie. Ponadto większość tekstów analitycznych dotyczących środowiska kibicowskiego, które proponują połączenie sportu z religią analizuje zjawisko przez pryzmat wiary chrześcijańskiej, co moim zdaniem nie może mieć zastosowania w wypadku skoków narciarskich. Uważam, że religia starożytnych Greków jest zdecydowanie lepszym polem analitycznym dla zrozumienia fenomenu środowiska kibiców skoków przede wszystkim dlatego, że niewielu z nich może wykazać się w wiarą w jedno bóstwo. Zresztą w wypadku skoków narciarskich wskazać można cały panteon bóstw, w którym wprawdzie zachodzą pokoleniowe zmiany, lecz nie na tyle duże, by przemienić religię politeistyczną w monoteistyczną. Na polu kultu skoków narciarskich dochodzi również do ciągłego przenikania się sfer sacrum i profanum, co było charakterystyczne dla duchowości starożytnych Greków. Również sanktuaria zakorzenione w tym polu myślowym funkcjonowały podobnie jak obecnie skocznie narciarskie i ich otoczenie. W trakcie badania zjawiska zauważyłam również, iż sposób konstruowania modłów błagalnych znany z przekazów dot. dawnych mieszkańców Grecji, nakłada się niemal dokładnie na formę modlitw zanoszonych przez kibiców do swoich bóstw za pomocą listów. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż bogowie greccy rodzili się, z czasem nabywając swoje konkretne przymioty. Tak samo młody adept skoków zmienia się w herosa, a następnie dopiero w boga. Mieszkańcy Olimpu (sic!) charakteryzowali się swoim jednostkowym charakterem, antropomorficznym wyglądem, a ich władza sygnalizowana była przez posiadane atrybuty. Taka sama prawidłowość jest zauważalna w świecie skoków: sportowcy wyglądają przecież jak “śmiertelnicy”, wyróżniają się indywidualnymi cechami charakteru, a także dzierżą insygnia władzy, które manifestują ich boskość i dla przeciętnego człowieka nie są łatwo dostępne (np. specjalnie przygotowane narty, buty, kombinezony szyte na miarę).

Podobnych analogii można by wymienić znacznie więcej, zwłaszcza w oparciu o obserwację uczestniczącą oraz analizę mediów społecznościowych, które to metody badawcze m. in. wykorzystałam w mojej pracy licencjackiej. W tym momencie należy jednak postawić kropkę i zasygnalizować tylko, że skoki narciarskie i ich fani, to niezwykle ciekawe zjawiska, których fenomen wykracza zdecydowanie poza ramy głośnej “małyszomanii”. Mam nadzieję, że w niedalekiej przyszłości będę mieć okazję zgłębić jeszcze rozmaite aspekty tego świata.

III Edycja konkursu na najlepszą pracę licencjacką i magisterską z obszaru socjologii sportu, organizowany przez Sekcję Socjologii Sportu Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

W kategorii prac licencjackich nie przyznano nagrody głównej; (spośród pięciu nadesłanych prac jako jedyna) wyróżnienie w tej kategorii otrzymała pani Agata Stępnik za pracę pt. *Kult skoków narciarskich – analiza socjologiczna* (promotor: dr hab. Piotr Nowak, prof. UJ) – praca przygotowana na Uniwersytecie Jagiellońskim na kierunku: socjologia.

Uzasadnienie:

Praca pani Agaty Stępnik jest oryginalną analizą społeczności kibiców skoków narciarskich. Inspirując się w sposób krytyczny narzędziami teoretycznymi powstałymi na gruncie socjologii sportu i socjologii religii przedstawia nową typologię postaw kibicowskich, która następnie, w rzetelny sposób, zostaje przez autorkę zweryfikowana empirycznie. Uwagę zwraca również naturalna – warto dodać bardzo pożądana w naukach społecznych – ciekawość eksplorowanego świata społecznego, która widoczna jest w zaangażowaniu autorki w pracę terenową oraz w próbie pionierskiej i wielowymiarowej analizy zjawiska. W rezultacie praca pani Stępnik oferuje nowe ujęcie problematyki kibicowania sportowego, będąc ciekawym uzupełnieniem debaty akademickiej poświęconej temu zjawisku¹.

¹ <https://pts.org.pl/ogloszenie-wynikow-iii-edycji-konkursu-sekcji-socjologii-sportu-pts-na-najlepsza-prace-licencjacka-i-magisterska-z-obszaru-socjologii-sportu/> [dostęp: 17.12.2020]